

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 617/2024
06.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић, Александра Степановића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Александра Стевановића поднетим против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 365/23 од 12.07.2023. године и Кж3 18/23 од 02.04.2024. године, у седници већа одржаној дана 06.06.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Александра Стевановића поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 365/23 од 12.07.2023. године и Кж3 18/23 од 02.04.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К ПО4 1/23 од 22.02.2023. године окривљени АА, на основу одредбе члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођен је од оптужбе да је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика и одлучено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, а оштећена Туристичка организација Општине Медвеђа је ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 365/23 од 12.07.2023. године усвајањем жалбе ВЈТ, Посебно одељење за сузбијање корупције у Нишу, преиначена је пресуда Вишег суда у Нишу, Посебно одељење за сузбијање корупције К ПО4 1/23 од 22.02.2023. године и окривљеном АА је због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика изречена условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци која се неће извршити уколико окривљени за време проверавања у трајању од 1 (једне) године од правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело.

Истом пресудом обавезан је окривљени да плати трошкове првостепеног кривичног поступка о чијој ће висини бити одлучено посебним решењем, као и да Апелационом суду у Нишу на име паушала плати износ од 1.500,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и да оштећеној „Туристичкој агенцији Општине Медвеђа“ на име имовинскоправног захтева плати износ од 24.400,00 динара у року од три месеца од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Нишу КжЗ 18/23 од 02.04.2024. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА и пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 365/23 од 12.07.2023. године је потврђена.

Против правноснажних пресуда Апелационог суда у Нишу Кж1 365/23 од 12.07.2023. године и КжЗ 18/23 од 02.04.2024. године, захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Александар Стевановић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и 4) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд поднети захтев усвоји и преиначи пресуду Апелационог суда у Нишу Кж1 365/23 од 12.07.2023. године и окривљеног ослободи од оптужбе или да исту укине и предмет врати на поновно суђење Апелационом суду у Нишу.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство не би било од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости, позивајући се на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, наводи да је против окривљеног, због истог догађаја вођен прекршајни поступак у предмету Прекршајног суда у Лесковцу, Одељење у Медвеђи Пр бр.5392/23, који је окончан пресудом тог суда од 22.12.2023. године, којом је окривљени, поред осталог, оглашен одговорним због прекршаја, који у погледу времена, места и начина извршења одговара чињеничном опису кривичног дела за које је у предметном кривичном поступку оглашен кривим, због чега су се, према ставу браниоца, у конкретном случају стекли услови за примену начела „ne bis in idem“.

Изнете наводе захтева Врховни суд оцењује неоснованим из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ

правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола 7. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода је прописано да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због ког је већ правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело.

Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Уставни суд Републике Србије је, уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem* и то: 1. да ли су оба поступка, која су вођена против окривљеног, вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*); 3. да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

Из списка предмета и поднетог захтева произилази да је окривљени АА пресудом Прекршајног суда у Лесковцу, Одељење у Медвеђи Пр бр.5392/23, од 22.12.2023. године, између осталог, оглашен одговорним јер је поступао супротно одредби члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему, тако што је у својству одговорног лица у правном лицу ТО Медвеђа дана 18.03.2021. године закључио уговор број 36 са Фригоматиком „Филић“ из Лесковца за набавку услуга штампе рекламног материјала и уговор број 44 за набавку услуга штампе публикација, при чему су поступци јавних набавки спроведени уз повреду Закона о јавним набавкама, јер се није могло утврдити применом ког критеријума је донета одлука о избору најповољнијег понуђача, а критеријуми за избор најповољнијег понуђача разликују се од критеријума који су били одређени на обрасцу понуде и нису били познати осталим понуђачима.

Након доношења наведене пресуде у прекршајном поступку, окривљени је у предметном кривичном поступку побијаним пресудама оглашен кривим због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, јер је у периоду од 23.02.2021. године до 24.06.2021. године, као директор ТО Општине Медвеђа, искоришћавањем свог службеног положаја и прекорачењем граница свог службеног овлашћења нанео штету ТО Општине Медвеђа у износу од 24.400,00 динара, тако што приликом избора најповољнијег понуђача по одлукама о покретању набавке наруџбеницама број 29 од

23.02.2021. године и број 37 од 24.02.2021. године, супротно Правилнику о ближем уређењу спровођења поступка набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује број 29/01 од 28.01.2021. године, који правилник је донео Управни одбор ТО Општине Медвеђа и то супротно члану 4. став 1. тачка 4), којим је предвиђено да се поступци набавке спроводе тако да се уговори цена која није већа од упоредиве тржишне цене за предмет набавке захтеваног квалитета, па је тако дана 24.02.2021. године, по одлуци о покретању набавке наруџбеницом број 29 од 23.02.2021. године и број 37 од 24.02.2021. године, издао наруџбенице, којом је као најповољнију понуду прихватио понуду радње „Фригоматика Филић“, иако је понуда радње „МБМ Принт“, у односу на наруџбеницу број 29, била повољнија за 22.900,00 динара, а у односу на наруџбеницу број 37 за 1.500,00 динара, након чега је дана 18.03.2021. године закључио уговор са радњом „Фригоматика Филић“, а налог за плаћање рачуна испостављених дана 01.04.2021. године и 22.04.2021. године од стране радње „Фригоматика Филић“ окривљени је издао дана 29.04.2021. године и 24.06.2021. године, при чему је поступао у урачунљивом стању и са умишљајем, био је свестан забрањености и противправности дела и хтео је његово извршење.

По оцени Врховног суда, у ситуацији када је у вези истог животног догађаја прекршајни суд донео правноснажну пресуду, код оцене да ли је у питању ствар која је већ правноснажно пресуђена, те да ли сходно томе има места доношењу пресуде којом се оптужба одбија, нужно је ценити да ли чињенични опис прекршаја из пресуде прекршајног суда, обухвата све елементе који су обухваћени и чињеничним описом у диспозитиву оптужног акта за кривично дело које је предмет оптужбе.

Неспорна је чињеница да је у конкретном случају у оба поступка реч о истом окривљеном и о животном догађају који се одиграо у истом просторном и временском оквиру.

Међутим, из чињеничног описа прекршаја за који је окривљени оглашен одговорним и чињеничног описа кривичног дела за које је оглашен кривим, произилази да не постоји идентитет изреке пресуде у погледу начина извршења прекршаја и кривичног дела, имајући у виду да из чињеничног описа кривичног дела произилази да је окривљени искоришћавањем свог службеног положаја и прекорачењем граница свог службеног овлашћења нанео штету ТО Општине Медвеђа у износу од 24.400,00 динара, колико износи разлика између најниже понуде радње „МБМ Принт“ и прихваћене понуде радње „Фригоматика Филић“ односно да је својим поступањем прекршио одредбе Правилника којих је био дужан да се придржава и платио већу цену услуге него што је био овлашћен да учини, што је све изостало из чињеничног описа прекршаја, из кога произилази противправно поступање окривљеног које се огледа у кршењу прописа везано за поступке јавне набавке.

Обележја наведеног прекршаја и кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим, у битним елементима нису иста, јер осим поступања супротно експлицитно наведеним законским одредбама које чине прекршај, кривично дело подразумева посебну одговорност и овлашћења службеног лица, што је у кривичној пресуди описано, чијим искоришћавањем и прекорачењем је окривљени учинио штету другоме, што представља последицу кривичног дела, док таква последица није предмет прекршаја.

Сходно томе, Врховни суд налази да у конкретном случају, не постоји идентитет казних дела (*idem*) односно да је чињенични опис прекршаја, за који је окривљени одговарао у прекршајном поступку у битном различит од чињеничног описа кривичног дела из члана 359. став 1. Кривичног законика, јер опис прекршаја уопште не садржи чињенице и радње окривљеног које су описане у изреци правноснажне побијане пресуде којом је окривљени оглашен кривим у предметном кривичном поступку.

Како чињенице које су обухваћене изреком пресуде Прекршајног суда у Лесковцу, Одељење у Медвеђи Пр бр.5392/23 од 22.12.2023. године, на коју се позива бранилац, нису идентичне оним чињеницама које представљају битне елементе кривичног дела обухваћене изреком побијане пресуде, у конкретном случају, нису испуњена сва три критеријума опште позната као „Мерила Енгел“ Европског суда за људска права, да би се могло говорити о двострукости поступка.

И поред тога што из чињеничног описа кривичног дела и прекршаја произилази поклапање у погледу места и времена њиховог извршења, код чињенице да се ради се о потпуно различитим радњама извршења кривичног дела, односно прекршаја, утврђених изрекама пресуда на које се позива бранилац, по оцени Врховног суда, не указују на постојање битно истих чињеница у оба поступка, које активирају забрану двоструке кажњивости.

Самим тим, по оцени Врховног суда, у конкретном случају се не може говорити о повреди процесног начела „*ne bis in idem*“, па се наводи браниоца којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, оцењују као неосновани.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП у вези члана 37. ЗКП, бранилац окривљеног у захтеву наводи да је у конкретном поступку судија Гордана Митић, као члан већа другостепеног суда, прво учествовала у доношењу решења којим је укинута ослобађајућа пресуда донета у односу на окривљеног АА у ранијем поступку, а затим и у доношењу пресуде којом је ослобађајућа пресуда донета према окривљеном у поновљеном поступку, преиначена у осуђујућу, тако да је, према ставу одбране, именована судија имала предубеђење у погледу кривице окривљеног, због чега је морала бити изузете од судијске дужности приликом доношења побијане другостепене пресуде.

О повреди закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, на коју се бранилац окривљеног формално позива у захтеву, може се говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу односно на главном претресу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије, односно јавног тужиоца, који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП.

У конкретном случају бранилац окривљеног у поднетом захтеву, иако као разлог подношења истог означава повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, не указује на неку од наведених процесних ситуација прописаних одредбама члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП, које представљају законом предвиђене разлоге за обавезно

изузеће судије у одређеном предмету, већ истиче постојање околности које, по мишљењу одбране, могу да изазову сумњу у непристрасност члана жалбеног већа, што по оцени Врховног суда, представља указивање на повреду одредбе члана 37. став 2. ЗКП.

Међутим, како повреда одредбе члана 37. став 2. ЗКП, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представља разлог због којег је дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то се Врховни суд у оцену ових навода, није упуштао.

Поред овога, бранилац окривљеног, као разлог подношења захтева истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном преко браниоца, али наводи захтева не садрже објашњење у чему се истакнута повреда, по питању да ли је дело за које се окривљени гони кривично дело, конкретно састоји. Како Врховни суд правноснажну одлуку и поступак који је претходио њеном доношењу испитује само у оквиру разлога, дела и правца побијања који су истакнути у захтеву за заштиту законитости у смислу члана 489. став 1. ЗКП и није овлашћен да по службеној дужности испитује у чему се конкретно огледа истакнута повреда закона на које се захтевом само указује, то се овај суд ни у разматрање и оцену ове повреде, није упуштао.

Из напред наведених разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић